

Szerkesztőség

Rimaszombat, Kossuth Lajos-
utca 37. szám Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Ügytelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Felelős szerkesztő: Dr. TERHES SÁMUEL.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Deák Ferenc-utca
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyiltér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyiltér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Német nyelv a templomban.

Rousseau azt mondta, hogy „ha Isten nem volna, csinálnunk kellene.”

Igaz és szép mondás. Az ember vallási és erkölcsi természete megkívánja, az Istenben vett hitet.

Vallási és erkölcsi általános szempontból nem is képezheti vita tárgyát, hogy a vallásos érzület milyen megnemesítő hatással van az emberi lelkületre. Nem is szándékom itt általános elveket foglalkozni, gyakorlati szempontból is csak arra az egy körülményre kívánok rámutatni, hogy a vallásos érzület fejlesztése által és annak keretén belül mily nagy hatást lehet gyakorolni a hazafiság terjesztésére.

A katedrálból elhangzott ige az istenfélelem és erkölcsiség terjesztése mellett a hazafiság tüzet is könnyebben lángra gyújtja, mint a demagogia zajos lármája

Különösen fontos itt a nemzeti nyelv alkalmazása. A protestantizmus éppen e téren szerzett maradandó érdemeket, hogy az édes anyanyelven hirdette a népnek az Isten ígését és a hazafiságnak szent eszményeit.

Nem a katholicizmussal szemben ohajtottam a protestantizmust kiemelni. A katholicizmus, a melynek főjellemvonása a konzervativizmus, éppen régiségénél és konzervativizmusánál fogva nem szakíthat hagyományával. Ha szakítana, ez által alapelveiben szenvedne megrázkódtatást. De van egy más felekezet hazánkban, és ez a zsidó, a mely még mindig nem tudta átlátni a magyar nyelvű istentiszteletnek óriási fontosságát.

Ez annál inkább csodálatos, mert nincs a világon olyan állam, a melyben a zsidók olyan liberális fogadtatásban és elbánásban részesültek volna, mint éppen Magyarországon. Már csak a miatt is kötelességük lett volna a zsidóknak a nemzeti érzület fejlesztéséhez ennyiben is hozzájárulni.

Egészen más dolog lenne, ha hitelvi dogmára helyezkedve indokolnák meg az istentiszteletet német nyelvét. Az egészet legfeljebb csak lélektanilag lehet — bár hamisan — megindokolni

TÁRCZA.

Halottak napjára . . .

Halottak napja van, emlékezés napja!

A szomorúság mily bánatos összhangja:
Siratja az ember porladó halottját,
Élzőkója a szél a fa hulló lombját.

Nekem is van, fájó, egy drága halottam,
Jeltelen a sirja, még sincs elhagyottan,
Kriptája ajtaján nincs ott a felirat:
„Hiszen nem haltam meg, álom karja ringat!”

Boldogságom te vagy, ki elhagytál engem,
Drága emlékedet keblembe temettem,
Ott van kiesiny sírod, nincs rajta disz, virág,
Csak a zokogásom, az hallatszik hozzád! . . .

Mezarthim.

SZOMBAT.

(New-Yorki zsidótörténet.) — Eredetiből fordította A. MC. RAY.

A missionárius Gillespie Tamás a nagy tömeg első sorában, mely őt körülfogta, egy magas, idősebb férfi pillantott meg és önkéntelenül is feltűnt neki, mily kurtán, fűrkészőleg függenek azok a nagy dióbarna szemek a tarta. Egy kő repült a nagytömegből, a mely éppen az őt érte a missionáriusnak, majd vad kiáltások és szitkozások hallatszottak és az embertömeg alkotta gyűrű, melynek ő közepében volt, mind szorosabbra húzódott. Ez bizony szomorú befejezése lett volna a dolognak, ha az a magas, barna szemű férfi hirtelen meg nem fordul és a tömeg vad lármáját tul nem harsogó hangon így nem szól:

„Hozzá ne merjetez nyulni! Vissza!”

III. Henrik üldözte ki a zsidókat Németországba, a hol azelőtt hosszabb ideig békességben éltek. Ezen hosszú idő alatt annyira áthatotta őket a német kultúra, hogy még mind ez ideig ragaszkodnak a német zsargonhoz, a mely lélektanilag azt a hamis hitet kelti bennök, hogy az hagyomány, a melytől eltérni az Istentől való távozással egyenlő. Pedig helytelen dolog, mert az jelenleg, mikor a magyar zsidóság különösen nagy asszimiláló képességénél fogva teljesen át van hatva a magyar nemzeti érzéstől, legfeljebb a német kultúra visszfénye, vagyis inkább árnyéka igaz magyar hazafiságukon, a mely e mellett a különben is antisemita érzésektől szaturált magyar társadalomban meg bizalmatlanságot kelt a zsidók iránt. Nagy mulasztás terheli ezen a téren a zsidó hitközségi előjáróságon és rabbikon kívül a magyar sajtót is. A legkisebb dolog, a mely a magyar nemzetre némileg fényt vet, nagy hanggal botránkozik meg. — és helyesen — de azon már senki sem akad meg, hogy pld. Debreczenben a zsidó templomban németül folyik az istentisztelet.

Pedig úgy van. Én magam a saját fülemmel végighallgattam egy német istentiszteletet Debreczen városában, az országnak talán legmagyarabb városában.

Ha Debreczenben a zsidótemplomban németül prédikálnak, legfeljebb visszatetsző és komikus, sokkal veszélyesebb az a példatlan hanyagság, hogy olyan városokból mint a milyen Rozsnyó vagy Rimaszombat, nem tudja a hitközségi előjáróság a templomokból kiküszöbölni a német nyelvet.

A nemzetiségi vidékek határán városunk a magyarság utolsó erőssége. Itt kell a legerősebbnek lenni a magyar nemzeti érzésnek, hogy nemcsak ellen tudjon állani a nemzetiségi törekvéseknek, hanem e mellett még a magyarosítás miszsióját is sikeresen végezhesse.

És ebben a városban, ebben a magyarság védvájában a zsidók hétről-hétre németül dicserik az Istent; azok a zsidók, a kik mind egytől-egyig jó magyarérezésű emberek, és a kik között egy sincs a ki magyarul beszélni ne tudna.

A magyar nemzeti ünnepek alkalmával halunk is sokszor szép magyar istentiszteletet a

A tömeg egy pillanatra meghökken, az pedig szemközt fordulva a népnek, bátran tekintett a haragtól piros arcokba és imígyen folytatta:

— Ne bántások őt. Beesületes ember, ki ellenetek még gondolatban sem vétett. A mit ő cselekszik, azt meggyőződésből teszi, — téved, mint annyi más. Aki még egy követ mer dobni felé, az keserűn fog bünhődni érte.

„En előttem nincs különbség zsidó és pogány között”. — mondá az Ur — „Aki jót tesz, azt én megjutalmazom”. Menjetez utaitokra barátaim!”

Mint a hogy az olaj lecsendesíti és elsimítja a vihar korbácsolta zugó habokat, nyugtatta meg őket ez a pár szó. Pár pillanat és lecsendesülve oszlott szerteszét a nagy tömeg. Az a magas férfi pedig lábaira segítette földre rogyott prédikátorát a „Keleti zsidó misszionár”-kinek első utcai hittérítő istentisztelete ily szerencsétlenül végződött. Egy zsebkendőből, mely még nyílvánvalón a Patriarcha életéből való volt, megtörölte Gillespie vérző arcát és igyekezett a kiömlő vér folyását elállítani.

— Barátom! — szóló azután a paphoz — „Van egy kis ideje számomra? Ha igen, úgy kísérek haza. Közel lakom ide nagyon és szeretnék Önnel beszélni.”

Gillespie még teljesen érzéketlen, szinte öntudatlan állapotban volt. Annak az utolsó pár pillanatnak eseménye rettenetesen hatott rá. Fialat volt és rajongó; az az ideája volt, hogy a New York keleti oldalán lakó zsidókat megtéríti a keresztény valláshoz. Ez volt minden vágya, minden reménye, ez járt agyában mindig, szüntelen. És anélkül, hogy valaha jutalomra még csak számítani is mert volna, saját akaratából, a vallási rajongók meggyőződéséből tette. Németül jól beszélt, az orosz nyelvet is megértette, nem került sok időbe, míg azt a sajtóságot orosz, német, héber dialektust megtanulta. Akkor következett ez az utcai istentisztelet. És a nélkül, hogy régen elkészített gyönyörű szónoklatából egy pár szónál többet

zsidótemplomban. Ez is bizonyíték arra nézve, hogy egyedül a magyar nyelvnek van ott létjogosultsága és a német nyelvet hitelvi alapon megindokolni nem lehet.

A Rozsnyói Híradóban jelent meg nemrégiben egy vezércikk, a mely hasonló tendenciával íródott, mint jelen cikkünk. „Impertinencia” czim alatt és szenvedélyes hangon ostromozta a német nyelvű istentisztelet tartását.

Bár a speciális viszonyok egészen mások Rozsnyón mint nálunk, azért mégsem írom mindenben alá a cikk állításait, és különösen nem helyeslem a szenvedélyes hangot.

Olyan kérdés ez, a melynél nyugodt tárgyi-lagos érvekkel többet lehet elérni, mint szenvedélyes támadással.

Tessék kimutatni a német nyelvhez ragaszkodó rabbiknak, hogy milyen alapon küzdenek a magyar nyelv behozatala ellen, hogy erősebb-e ez az alap a magyar nemzeti érzésnél.

Ugy vagyunk értesülve, hogy a helybeli zsidó hitközség előjárósága már évekket ezelőtt elhatározta magyar nyelvű istentisztelet tartását és ezen határozatának még sem lett érvény szerezve.

Ha ez való, akkor a hitközségi előjáróságot is mulasztás terheli, hogy hazafias határozatát csak meghozta, de annak keresztülvitelét meg sem kísérelte.

Szeretnénk ebben a dologban illetékes részről felvilágosítást kapni.

Szép példa áll pedig e zsidó hitközség előtt éppen városunkban. Tudjuk mindnyájan, hogy még 10 év előtt a helybeli ág. ev. egyház templomában minden második heten tót istentisztelet tartottak. Az ág. ev. egyház vezetősége azonban átértette azt a hazafias missziót, a melyet városunknak a magyarság terjesztése körül végezni kell, és ezen hazafias érzéstől áthatva kiküszöbölte a tót nyelvet templomából. Meg is van az ilyen hazafias intézkedésnek a kívánt sikere. Sok más egyéb körülménnyel együtt az is hozzájárult ahhoz, hogy a szomszédos Tamásfalva tótanyanyelvű lakói mindannyian tökéletesen beszélnek magyarul és mindannyian jó magyar hazafiak.

elmondhatott volna, — megnyilvánult a nép véleménye abban a rögtöni kitérésben, mely szinte a düh legmagasabb fokára hágott. A kő, mely arcát érte, — bár csak homályosan emlékezett rá — a mellette álló férfi fellépése, ki annyira védelmére kelt. Mily szívesen támogatta volna azt a férfit; ha szükségét szentelt, kisegítette volna zavarából, a vagy megtett volna bármit is, hogy mélyen érzett halálját kimutathassa azért a viszonzhatatlan jótettért, melylyel őt a legváltóságosabb helyzetéből önfeláldozóan megmentette.

Védője pedig elvezette őt a közelben fekvő nagy bérkaszárnnyába, keresztül mentek a ház folyosóján és udvarán a hátsó épületig, ahol kalauza előre ment és a piszkos, sötét lépcsőkön felvezette a negyedik emeletre. Ott fent kinyitott egy ajtót és a pap belépett egy szobába, mely egyszerre háló, nappali és étkező szoba volt a mellett, hogy egyszersmind konyhának is szolgált. Meglehetősen kellemetlen és orrlacsaró illat volt bent. A szoba egyik sarkában egy kereveten — mintha aludt volna — egy ember feküdt. Lélekzet vételnél hosszú, mellére boruló ősz szakála felemelkedett, majd ismét visszaesett, de arca be volt esve és kezei, melyekkel a takaró szélét oly göresösen szoritotta, soványak és vértelenek voltak.

Gillespie leült és megkönnyebbülten sóhajtott fel; fáradt volt nagyon és oly végtelenül jól esett a pihenés. Most elkezdett meleg és érzékeny szavakban hálálkodni, de szavai csengése közben megvillantak annak a férfinék szemei.

— Hallgasson meg — szakította őt félbe — és előrehajolva, kezeit a pap felé terjesztve beszélt: Hallgasson arra, a mit én fogok mondani. Ide hoztam Önt, mert becsületes embernek tartom. Ön hasonlít ahhoz az emberhez, a kia teljes világosság közepette behunyt szemekkel jár és azt állítja, hogy köröskörül sötétség uralkodik. Ön ide jött a zsidóknak prédikálni és arra akarja őket bírni, hogy felejtsek el a próféták tanításait és higgyék, hogy a Messiás csakugyan eljött. De ha Ön zsidóknak akar

Hisszük és kívánjuk, hogy a helybeli zsidó hitközség is követni fogja ezt a szép példát.

Jelen cikkünk csak egy kis figyelmeztetés akart lenni, és felhívni régi mulasztások helyreállítására. Reméljük, hogy meg lesz a kívánt eredménye, és a zsidó hitközség, hazafias rabbi-jával egyetértve, kiküszöböli a német nyelvet templomából és édes magyar nyelvünkön fogja imádni Istenét.

Vármegyei közgyűlés.

Megyénk törvényhatósága rendes őszi közgyűlését folyó hó 28-án tartotta a bizottsági tagok élénk érdeklődése és Hámos László főispán elnöklése mellett.

A főispán üdvözlő szavakkal nyitotta meg a közgyűlést, mire Lukács Géza főjegyző felolvasta Bornemisza László alispán negyedéves jelentését, melyet egész terjedelmében közölni fogunk.

A jelentést a közgyűlés tudomásul vette, határozatilag kimondotta, hogy Mariássy Géza, Cziner Béla és Gömöri Miksa megyebizottsági tagok elhunytá felett részvételt fejezi ki, s ezt az elhunytak családjával kivonatan közli, továbbá a vármegyei pótadók behajtását szigorúan elrendeli s e tárgyban a polgármestereket, főszolgabírákat érélyes eljárásra utasítja.

Az 1904-ik évre összeállított közigazgatási és gyámhatósági költségvetést az állandó választmány javaslatával együtt beterveztették a közgyűlés elé, mely a szükségesi összegében 192968 korona, fedezeti összegében 187986 korona és így 4982 korona fedezeti hiánnyal záruló költségvetést elfogadta azzal, hogy azt felterjeszti a miniszteriumhoz. Itt kérelmezni fogják, hogy miután a fedezetlen hiány elkerülhetlen közigazgatási kiadások folytán állott elő, azt a múlt évi 7562 korona hiánnyal együtt, összesen tehát 12564 koronát az államkincstár pótvadalmazás útján fedezze.

E tárggyal kapcsolatban a főispán dr. Klement Lajos közigazgatási gyakornokot tiszteletbeli aljegyzővé nevezte ki.

Az eskü letétele után áttértek a vármegyei építési folyótanult évben megszavazott 1% pótadónak a további évekre való megszavazására. Miután e célra 1963. év végéig törlesztendő 170000 korona kölcsön vétetett fel, a pótadót egyszerre is meg lehetne szavazni, de a közgyűlés a főispán, Török Bálint, Hevessy Bertalan, Molnár József és az alispán felszólalása folytán úgy döntött, hogy évről-évre fogja megszavazni azt. Most minden ellenetés nélkül egyhangulag meg is szavazták.

A katonabeszállásból eredő teher arányosabb megosztása céljából a jövő évre kivetendő pótadó összegét a számvétség megállapította 16000 koronában, melynek $\frac{3}{4}$ részét állami, $\frac{1}{4}$ -ét pedig házadó után vetik ki. E pótadó tárgyalása és megszavazása a decemberi közgyűlés elé terjesztetik.

Hevesvármegye és Szeged sz. kir. város közönségének hazánk alkotmányának megóvása érdekében az országgyűléshez intézendő feliratát Török Bálint helyeslő felszólalása után az áll. vál. javaslata értelmében egyhangulag elfogadta a közgyűlés.

Szepesvármegye közönsége a választói jognak az értelmiségi census alapján leendő szervezése iránt a képviselőházhoz intézett feliratát megküldte vármegyének is hozzájárulás végett. Az állandó választmány a Druisner György által kezdeményezett és már lapunk hasábjain is rokonszenvesen tárgyalt eszmét magáévá tette, s a közgyűlés is Molnár József helyeslő felszólalása után hozzájárult a felirathoz s azt pártolón terjeszti fel.

Torontálvármegye megkeresére Kiss Ernő volt honvédtábornok szobrára a közgyűlés 100 koronát szavazott meg. — A vármegyei községi és körjegyzők által készített magánmunkálatok díjjaira néve a szabályrendelet a decemberi közgyűlésen jön tárgyalásra.

Nagy vitát kellett az oldalfalai jegyző megfellebbezett választása. Itt ugyanis Madarassy István bét szótöbbséggel választották meg Soltész L. ellenében, s Hevessy Benedek és társai megfellebbezték ezt, a főszo-

gabíró eljárását mindennek elmondták, csak törvényesnek nem. Pedig a főszoigabíró mind a tíz pályázót kandidatek s szabályszerűen járt el.

A közgyűlésen Hevessy Benedek szóval is igyekezett felebbezését érvekkel megerősíteni, azonban ez nem sikerült, s mikor holmi „görbe utak“at emlegetett, a főispán ezt visszautasította és az öreg ur ezzel csaknem széksértést provokált. A komoly helyzetet homéri kacaj váltotta fel, mikor az öreg ur dühösen felkiáltott: „Már én megmondok mindent nyíltan és igazán, nem vagyok én lutheránus!“ Lett erre nagy láрма, nevetés.

A közgyűlés szavazás útján döntött az oldalfalai jegyzőválasztás ügyében Két szavazat ellenében mint egy szálat ember állottak fel a jelen voltak s a választást megerősítették. Hevessy a határozat ellenében felebbezést jelentett be.

Marton János pedig egész komolyan kérte a főispánt és a közgyűlést, hogy a gyűlés komolyságát és méltóságát őrizze meg azzal, hogy ilyen társalgászerű tárgyalásokat ne engedjenek meg. Ezt a felszólalást általános helyesléssel fogadták.

Árvavármegye közönségének felhívását a közegészségügyi országos államosítása és Esztergom vármegye közönségének átiratát a vidéki városoknak vízvezetékekkel és csatornahálózatokkal való ellátásánál segély nyújtása ügyében helyesléssel tudomásul vették

Gömörmegye monografiája.

(Folytatás.)

A közlekedésügy egy fontos része a nagyszabású műnek. Az állami közutak, a megyei törvényhatósági és a vicinális utak ismertetése mellett a sodronypályákat, a fogaskerekű vasut részleteit találjuk.

Kiváló és óriási anyagot felölöl, sok gondal és szaktudással készült része a monografiának a vármegye közegészségügye, melyben a gyógyfürdők, a talaj, lakás, éghajlati, táplálkozási viszonyok, közegészségi intézmények, járványos betegségek stb. stb. ismertetését és a humanitarius intézmények gondos leírását találjuk.

A vármegye törvénykezését szintén kiváló toll ismerteti. Sok körültekintéssel terjeszkedik ki a fejezet az igazságszolgáltatás történetének egyes mozzanataira, leírja az intézménye szervezetét, közli a bíróságok ügyforgalmát és személyzetét.

A közoktatásügy fejezete a gymnasiumok ismertetésével és a népoktatásügyi viszonyokkal foglalkozik. A vármegye közoktatásügyét hivatott kezére bízták a szerkesztők.

De leginkább ki kell emelnünk a mű legnehezebb részét az irodalom, tudomány és művészet című fejezetet, mely a kötetben legnagyobb helyet foglalja el s melyben a vármegye írói, tudósai és művészei életrajzát találjuk meg. Ebben különös tekintettel voltak a szerkesztők a vármegye szülötteire és azzal a nehéz és kényes munkával, melylyel e fontos kérdés megoldott, bizonyára általában meg lesz elégedve a közönség.

Tagadhatatlan, hogy a munka e részének megírására az idő rövid volt, s talán az irányelv sem volt szerencsés, amennyiben csupán a vármegye szülötteit kellett volna felvételni s ez esetben kivételnek helye nem lévén, talán eleje vétetik az apprehenzióknak, melyek így bizonyára nem maradnak el, miután kimaradtak olyanok, a kik bizonyára számítottak a felvételre. — Az idő rövidsége miatt így is hiányzanak olyanok, kik — ha nem kell hamarosan összeállítani a rovatot — bekerültek volna.

Tompa Mihály, Toth Ede, Pósa Lajos, Blaha Lujza stb. stb. élete és működése avatott tollal, mesterien van megírva a mű e terjedelmes fejezetében, melynek végén a „könyvtárak“ és a „sajtó“ ismertetése foglal helyet.

Ezután következnek az egyházak. A rozsnói r. kath. püspöki megye alapítása, szervezete, személyzete, szerzetes-rendek, nevelés és tanügy. Az ág. ev. egyház szervezete a murányi fraternitástól kezdve van ismertetve. A gömöri szuperintendencia, a dobsinai koalíció és türelmi rendelet utáni idők tárgyalása után a gömöri ág. ev. esperesség mai alakja, szervezete és személyzete van részletesen és gondosan megírva. Ugyanígy megtaláljuk a kishonti esperesség történetét, személyzetét és mai szervezetét. Az ev. ref. egyházmegye rövidebb ismertetésében avatott toll foglalkozik az egyházmegye alakulásával, szervezetével, intézményeivel és különösen

szólani. Olvasta nekem a törvény szavait, kinyilatkoztatásait a tudós rabbinusnak, soha el nem fáradva, mindég frissen, türelmesen és szeretetteljesen — napról-napra, évről-évre. És a mellett együtt dolgoztunk a mindennapi kenyérért. Szenvedtünk, éhezünk, sőt néha mások igazságtalanságát, némely szidást is el kellett tünnünk. Ő pedig mindig, újra és újra ismételte a Talmudból az idézetet: „Az ember soha se felejtse el, hogy minden, mit Isten eszelel szik, az ő javára szolgál.“

De nemsokára megváltozott minden, rámosolygott Fortuna istenasszonya. Egy váratlan szerencsés fordulat, egy pár gyors egymásutánban következő előnyös speculáció függetlenné tett k. Eszem szerencséjének részesévé tettem! Egy bankházat nyitottunk New Yorknak keleti oldalán és oly nagy volt a minden oldalról belénk helyezett bizalom, hogy üzletünk alig egy év alatt már jó hírnévnek örvendett és alapos reményeket fűzhetünk annak szép jövőjéhez. Ő pedig daczára szerencséjének, a megváltozott anyagi körülményeknek megmaradt a régi, egyszerű zsidó. Nem volt ünnep, melyen részt nem vett, nem szeremónia, melyen megjelent. Mindent, a mit a Talmud jótékonyág tekintetében kíván, megtett.

Akkor jött az a sötét nap — a nagy Pánik 6 évvel ezelőtt. — Ő is emlékezik talán reá. Egészen váratlanul, egy pénteki napon huzódott fel az a sötét, fekete felhő, melynek roneselő tartalma másnak kellett, hogy reánk zuduljon.

Tömegenként jöttek hozzá a kérdezősködők, hogy holnap, szombatban, nyitva lesz-e a bank?

— Nem — felelt ő — holnap szombat van.

— Akkor tönkre vagy téve — kiáltották kétségbeesett hangon — és tönkre leszünk téve mi is!

Erre ő azt felelte azon az ő csendes, nyugodt hangján: Barátaim! Elég pénzt gyűjtöttem én ahhoz, hogy benneteket, ha üzletem meg is bukik, ki tudjalak fizetni. De holnap szombat van! Hatvan éve megtartottam im már a szombatot és megtartom holnap is!

Az elbeszélő szemei könnybe lábadtak és kövér

Magyarország egyik legrégebb s küzdelmekről és fájdalomtól megszentelt emlékü protestáns gyülekezetével: a rimaszombati ev. ref. egyházzal, kiemelve egyik régi áldozatkész hívét: Szijjártó István iparost, kinek nevével városunk egyik utcájára is nyerte nevét

Ismertetésünkben itt egy kis pauzát kell tartanunk, mert a vállalat, nem tudjuk, mi okból, de egy sort sem talált érdemesnek a negyedik — törvényesen elismert — felekezetről: az izraelita egyház szervezetéről írni. Talán akadt volna elég jótollú és megbízható ember a vármegyében, ki a munka keretében illően tapintatosan tudta volna ezt is megírni. Így — kimondjuk nyíltan — hogy ez a mellőzés indokolatlan, s azt méltán és joggal vehetik rossznéven izraelita polgártársaink, miként mi is megrovandónak tartjuk a mulasztást akár szándékos, akár véletlen volt az!

A vármegye őstörténete című fejezetben a régi korból származó s értékes sajtó-gömöri és más leletek vannak ismertetve érdekesen és illusztrációkkal, majd ezután a vármegye története a legrégebb időkől a mohácsi vészig; a várak, régi templomok stb. van élvezetesen és sok tudással megírva. A mohácsi vésztől (Gömör-Kishont egyesítéseig (1802) és a vármegye önkormányzatának kifejlődése, az egyházak, megyei szervezet stb. egészen 1803-ig 110 oldalon keresztül szép képekkel tarkítva nagy gondal van összeállítva.

A legújabb kor a kishonti kerületnek Gömörhöz való csatolásától 1803-tól kezdődik s abban a szűk keretben, melyet a mű e száz év leírásának szánt, mondhatjuk, hogy a szerző mesterien oldotta meg feladatát. A vármegye területén lefolyt hadi eseményeket, az abszolutizmus korát, az 1867-iki eseményeket, a lefolyt tisztújításokat, a vármegyei székhely kérdését, s a magyarság terjedését, mostani főispánunk és alispánunk működését és a közelet terén való jelentős szereplését, a millenium idejét s a vármegye életében lefolyt említésre méltó és fontos eseményeket tárgyilagosan és igazán érdekesen írja meg.

Ezt a vonzó fejezetet, melyet igen sokan fognak élvezettel olvasni, a vármegye címeze fejezi be s utána Krasznahorka várának színezett képe, egy sikerült műmelléklet illesztett be. Ezután jönnek az „Andrássy-k“ egy fejezetben ismertetve és méltatva. Természetes, hogy a jótékonyágáról immár országszerte ismert nemeslelkű főúrnak: Andrássy Dénes grófnak megfelelő és megérdemelt oroszlanrész jut e fejezetből, melyben kegyeletes és meleg szavakkal méltatják fenkölt szellemű neje az egy év előtt elhunyt Francziska grófné jószívűségét és áldozatkészségét is.

A vármegye nemesi családainak ismertetése és címerei fejezik be a tartalmas kötetet, melyről általában elismeréssel szólhatunk, s melyből lapunkban rövidebb közleményeket is ki fogunk adni a szerzők engedélyével.

Még csak annyit, hogy a munka két szép műmellékletének eredetijét Neogrady Antal festőművész földünk festette, s az előzőn kívül — melyet Andrássy Géza írt, a természeti viszonyokat Fábry János, a vármegye községeit Vende Aladár, a monografia segédszerkesztője írta meg, Rimaszombatot dr. Veres Samu főgimn. tanár, Rozsnyót Komoróczy Miklós főgimn. tanár, szerkesztő. Dobsinát Szontagh Béla polgármester, Jolsvát Baltazar János lelkész, Nagy Róczét Danesházy Gusztáv iskola igazgató ismertetik.

A vármegye népéről Komoróczy Miklós tanár-szerkesztő, a mezőgazdaság és állattenyésztést Fekete Pál földművelési iskolai igazgató, az erdőgazdaságot Hering Samu erdőmester, a vármegye vadászati viszonyait Dénes Géza erdőfelügyelő ismerteti. Az ipar és kereskedelem és hitelügyről Szabó Endre ír.

A közlekedésügyet Juraskó Jakab kir. főmérnök, a közegészségügyet Löcherer Tamás dr. kórházi igazgató főorvos, a vármegye törvénykezését Szecssy Ödön dr. ügyvéd, a közoktatásügyet Józsa Antal kir. tanfelügyelő ismertetik.

Az irodalom és művészet című fejezetet dr. Veres Samu főgimnáziumi tanár írta, hozzájárult a K. M. jegyű részletekkel Komoróczy Miklós tanár-szerkesztő. Az egyházak nevezetéről és pedig a kath. püspöki megyéről és egyházakról Podraczky István dr. cz. püspök nagypüspóst, az ág. ev. egyházzal Haaszinszky Rezső dr. főgimn. tanár és Liszkay János esperes, rimabrézói lel-

könyvek gördültek végig az arcán, a mig folytatta: És a következő hétfőn minden férfinak, minden asszonynak és minden gyermeknek kifizette megtakarított pénzéből az utolsó pennyt is és meghagyta nekem, hogy hasonlóan cselekedjek. Mikor ez megtörtént és az utolsó hívő is kielégítve távozott, hozzám fordult és így szólt: Az ember soha se felejtse el, hogy minden, mit itten cselekszik, az ő javára szolgál.

A következő napon azután, — nos hát a következő napon mindketten munk t kértünk egy gőzfürdő izzasztó kamarájában, ahol mai napig is alkalmazva vagyunk

Óregek voltunk már ahhoz, hogy valami új vállalatba mertünk volna fogni. En a magam részéről az a pénzt, amit megtakarítottunk, megtartottam volna, de őt, aki oly jó és becsületes, ennél a pusztá gondolatnál elfogta a szegény. És most, — most már dolgozni sem képes.

Egy-két nap az élete és megfog hallani. Én pedig itt maradok, küzdeni továbbra is.

Hanem barátom, akit Ő ott lát teküdni azon a nyomorult fekhelyen, — az zsidó.

Megakarja téríteni? Mit akar? Azt, hogy higgyen? Milyen más vallásra akarja téríteni? Őn azt akarja mondani, hogy nem sok olyan ember van a földön, mint ő. Nem, valóban nem! Adna pedig Isten, hogy lenne! Boldogabb és szerencsésebb volna akkor a világ!

De ne feledje, hogy őt is a zsidó vallás tette azzá, ami volt! Oh! ha minden zsidó oly erős volna apái hitében, mint ő, milyen fényes példái lennének Izrael fiai az egész emberiségnek!

Köszönöm Onnek barátom, hogy velem jött és meghallgatott. Most szegény barátomról kell gondoskodnom. Legyen Önnek a Béke Istene!

A missionarius pedig megtfordult és szó nélkül kiment. — de a jaiak mintha mozogtak volna.

De egy második utcai isteni tiszteletet Gillespire Tamás nem tartott.

prédikálni, meg kell először azokat találni. Ez ideig még azoknak nem beszélt — sőt, a ki Őt kövel megdobta — az sem volt az. Nagyon igaz, a mit a Talmud mond: „A zsidó még akkor is zsidó marad, ha vétkezik és elfelejti apai hitét.“ De az Őn célja még sem az volt, hogy az Israel ellen vétőket térítse meg, hanem, hogy a zsidókat. És azért hoztam Őnt ide, hogy mutassak egy zsidót.

— Nem, nem alszik az az öreg ember, a kit Őn ott lát. Haldoklik! Őn megijed? Legyen nyugodt, nem ragadós a betegsége. Az orvosi tudomány segíteni rajta nem tud. Egy fáradt öreg ember, kit megtörtek az élet küzdelmei, el van használva, és kialszik majd, mint a végig égett gyertyaszál. Oh! kifogja nyitni ő még szemeit, enni is fog még, de remélni már nem lehet. Egy-két nap és vége mindennek.

— Ő már zsidó. Együtt jöttünk ki mi ketten Oroszországból és közel egy negyed századon keresztül vállvetve dolgoztunk, igyekeztünk. Nekem nem kellett sok idő ahhoz, hogy elfelejtsek egyet mást abból, a mire a rabbinus tanított és türelmetlenül felszabadítsam magam azok alól a szabadság korlátozó parancsok alól, amiket a vallás előír. De nem úgy ő, a ki szilárd maradt és nem tántorodott el egy pillanatra sem. Néki vallás volt az élet. Éppen úgy nem tudott volna meg lenni a vallás parancsai és tanításai nélkül, mint a hogy nem lehet élni lélegzés nélkül. Kemény küzdelem volt az! Igazi rabszolga munka. Napról-napra, évről-évre, szakadatlanul dolgoztunk, hajnal pirkadástól késő estig. Ki volt zárva a lehetőség, hogy valamit megtakaríthassunk, nem volt kilátásunk arra, hogy előre haladhassunk, dolgoztunk jövő és remény nélkül. En gyakran elvesztettem bátorságomat, ő azonban soha. Megtudta jó kedélyét őrizni. Benne meg volt a hit s ez adott neki erőt. És volt mindig egy mosolya, egy vigasztaló szava, vagy egy-egy találó citatuma a Talmudból, melylyel új erőt és bátorságot öntött belém.

Oly meggyőzőleg, oly vigasztalólag tudott hozzám

kész, az ev. ref. egyházzal pedig Czinke István lelkész irtak fejezeteket.

Nyáry Jenő báró adatainak a felhasználásával a vármegye östörténeti részét Marton Lajos dr. a nemzeti múzeum régiségosztályának az asszisztense, a vármegye történetét ifjabb Reiszig Ede dr. m. kir. belügyminiszteri segédtitkár, történetíró és a vármegye legújabb történetét Komáromy István vm. aljegyző irták meg.

Az Andrássykról Farlay Sándor gróf irt, befejezésül ifj. Reiszig Ede dr. és Sarlay Samu dr. irták a vármegye nemes családjairól szóló részt.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk minden olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Kitüntetés. A király *Stefancok* Károly nagyrőcei polgármesternek a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta. A kitüntetett polgármester 40 évet meghaladott hű közszolgálatával szerzett magának nagy érdemeket: s kitüntetés, kik az ő buzgó s tevékeny fáradozásait ismerik, széles körben nagy örömet keltett.

Október 31. A reformáció emléknapján, október 31-én délelőtt az egyesült protestáns főgimnázium egyházas jellegű ünnepélyt tart.

Áthelyezés. A Jolsváról mult év decemberében Nyitrára áthelyezett dr. Dobó Dezső honvédezerorvos — mint értesülünk — folyó hó 1-én Balassa-Gyarmatra helyeztetett át.

Halálozás. Máriássy Géza földbirtokos, vármegyebiztosági tag, folyó hó 23-án Berzétén életének 65-ik évében meghalt. Halálát fia: Máriássy István, vármegyei aljegyzőn kívül Máriássy Andor földbirtokos és özv. Kriston Lászlóné testvéreinek kívül nagy számú megyénkbeli előkelő rokonság gyászolja.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Mezei Dezső nagyrőcei adóhivatali gyakornokot a nagyszabeni m. kir. adóhivatalhoz adótisztte ideiglenes minőségben kinevezte.

Kölcsonös áthelyezés. A rosznyói püspök Balogh János rappi és Fábry Géza szentsimoni káplánokat kölcsonösen áthelyezte.

Esküvő. Dr. Witt Sándor ügyvéd november 3-án kedden tartja esküvőjét Haas Bertával, Haas Salamon helybeli üveggereskedő kedves leányával.

Adomány. Gróf Andrássy Dénes, az ismert nagylelkű Mecenás, ki egyházi és kulturális czélokra már tömörkedő összeget áldozott, a simoni-í ev. ref. egyháznak építkezési czélokra 1000 koronát adományozott.

Nyomdász-sztrájk. A nagyvárosokban utóbbi időben a lelketlen igazságok és bujtogatások folytán mindjobban növekszenek a munkások igényei, s bár semmivel sem dolgoznak többet, mint azelőtt, de igényeik sokkal fokozottabbak, s a gazda akár egyebet se tegyen, mint alkalmazottait szekaturait törje, azután minden héten emelje a munkabért, szállítsa le a munkaidőt és a rosz munkást is dicsérje meg, mert „így meg úgy, azt a fűzfán-fűtyölő rézangyalát annak a gazdának”, a ki nem hiszi, hogy köteles a munkás kedvében járni, egy huszonnégy óra alatt kiűt a „sztrájk”. — A mi kis városunk — nem tudjuk, hogy megdicsérjük-e az előjáróságot (mert rendőrségünk ez esetben cseppet sem érdemli ezt meg) — eddig talán csak a maga szerencsés-jéből ment volt az ilyen konkolyhíntő igazgatóktól, s az alkalmazottak kifejezett sztrájkjától. Most azonban egy — hetek óta titokban folyó és tervszerű — előzmény után folyó hó 26-án (hétfőn) a Rábeli Miklós, Lévai Izsó és Náray J. A. nyomdájában alkalmazott segédek — összesen heten, — minden előleges bejelentés nélkül beszüntették a munkát, kivonultak a „Hunyadi” koremba s ott tanyát ütöttek; és folyt vígan a hely leve, melynek árát a központból kirándult három sztrájkrendező nyomdász segéd fizette. Természetes, hogy a gazdákkal a munkakerülők szóba nem álltak, csak annyiban, hogy testületileg megjelentek egy ivvel és egy fűzetel. A fűzet: a magyarországi könyvnyomdászok munkaidő- és munkadijszabályzata, amiben a munkaidőt 9 órára teszik, s az ország összes helyeit öt osztályba sorozzák. A 4-ik osztályba, hol a fizetés minimum heti 20 korona, Debreczen, Czegléd, Nyiregyháza, Szabadka, Ujvidék, Ungvár, Szolnok, Szombathely stb. mellett találjuk Rimaszombatot és Rozsnyót. Az iven egy nyilatkozat van megszóvegezve, melyben a munkaidő ezt a szabályzatot magára nézve kötelezőnek ismeri el, továbbá kötelezi magát, hogy hat hónapon belől fel nem mond, sőt: sem szedőn sem gépmesteren bosszút állani nem fog! Hallatlan s igazán nem tudja az ember, nevéssen-e vagy bosszankodják. Eddig tudniillik a 20 korona heti fizetésük meg volt, csupán a munkaidő volt egy órával több. Hát van-e ezútk ezeknek az embereknek, hogy azt kívánják, hogy most már hat hónapig a gazda is törje az ő szekaturáikat és ennyi ideig dicsérje őket azért, hogy most a munkát abbahagyták. — A hatóság pedig összetett kézzel nézi, túri, hogy az idegenből: a központból idejött állásnéküli bujtogatók és igazgatók napokat töltsenek itt és nemcsak hogy visszatartják a munkából kilépetteket, de minden érkező vonatra ott vannak a kiküldöttek, kik argus szemekkel lesik, nem jön-e idegenből nyomdász segéd, kinek a munkabérlését meg kellene akadályozni. — Nem ismerjük a törvény ide vonatkozó részét, de lehetetlennek tartjuk, hogy alkotmányos államban intézkedés ilyen esetekre nem volna.

Halálozás. Tóth Pál, a tiszáninneni ev. ref. kerületi felsőbb leányiskola kiváló szorgalmu, nagy hivatással bírt, poétai lelkületű igazgatója, folyó hó 22-én Miskolczen meghalt 60 éves korában. Benne a magyar növevelés és oktatásügynek egy sikereiben gazdag, nagy tevékenységű munkás férfija dől ki, a kinek neve elválaszthatlanul hozzá van fűzve ahhoz az intézethez, melynek élén állott Iskolájában, melyet Miskolcz messze vidékének leányai vallaskülömbőség nélkül nagy előszeretettel látogattak, a magyar előkelő nők szazai nyertes nevelést és oktatást, kik mindannyian hálásan emlékeznek vissza a derék paedagogus finom bánásmódjára s nevelői tapintatára.

A kerületi betegségyőző pénztár igazgatósága november hó 1-én d. e. 10¹/₂ óraker ülést tart a polgári olvasóköri nagytermében.

Agarász-verseny. A gömörmegeyi agarászegylet f. hó 24-én tartotta a Kerepez melletti térségen agarász-versenyt. Reggel hét óraker kezdődött a verseny és délután 5 óraker ért véget. A nevezett hét agar közül Fáy Antal földbirtokos két agara szerzett dicsőséget gazdájának, a mennyiben az első díjat az ő „Purdé”-ja, a második díjat pedig az ő „Ritka”-ja nyerte meg. Az első díj gyönyörű ezüst cigaretté servise, a második díj pedig egy régi ezüst cigaretté tárcza volt. Verseny után az egybegyűlt szép számú közönség részvétele mellett bál volt a tornallyai „Fehérlő” vendéglő nagy termében s Oláh Gyula talpala való muzsikája mellett egészen a késő hajnali órákig volt együtt a vidam társaság. A díszes hölgykoszoruban tudósítónknak a következőket sikerült összeszámálnia: Hamos Lászlóné, Hamos Árpádné és leánya Mariska, Ragályi Gyuláné, Kubinyi Gézané és leánya Sári, Nagy Elemerné, Putnoky Móríczné, Szelezky Zoltánné, Szontagh Zoltánné, Heinczelman Altrédné és leányai: Margit és Vilma, Farkas Zoltánné, Balás Lászlóné, Hegyessy Sándorné és leánya Róza.

Halálozás. Sulyos gyász érte Szécsi Mór, a helybeli kir. állami adóhivatal egyik derék tisztviselőjét: atyja Schwarcz Jakab, az évek óta csendes visszavonultságban élő tis tes öreg ur folyó hó 21-én Rimaszécsen meghalt 81 éves korában. Temetése 22-én ment végbe nagy részvét mellett.

Baleset a gépnél. Jánosiban folyó hó 27-én a kora reggeli órákban szerencsétlenül járt szegény Pálkovács Pál, egy 22 éves fiatal kisbirtokos. Megötét volt, mikor a szántáshoz készülődött, s a marhákat étetni akarva, szekskát vagott. Nem látott jól a sötétség miatt, s jobb keze a szekskavágó kése alá került, mely összezsuzta kezét s 3 ujját teljesen lemetszette. A kórházban nyert segélyt a szerencsétlenül járt fiatal gazda.

Halálozás. Kosiner Vilmos helybeli kávéháztulajdonost mely gyászba borította kedves kis fiának a 8 éves Ferencznek f. hó 26-ikán bekövetkezett elhúnya. A kis fiú az állami elemi iskola szorgalmas és jóiseletű növendéke volt. F. hó 27-ikén délután nagy részvét mellett temették el.

Szobrot Kiss Ernőnek. Az aradi tizenhárom közt 1848. október 6-án Kiss Ernő tábornokot is kivégezte a boszu. Neimcsak nábob-vagyonát, de életét is áldozatul hozta a hazának. Nagybecskerekben most lelkes mozgalom indult meg, melynek czélja az, hogy Kiss Ernőnek ott szobrot emeljenek. A bizottság mindenkit, de különösen a magyar hölgyeket kéri fel a költségekhez való hozzájárulásra. Az adományok — a szerkesztőségünkhöz beküldött felhívás szerint — *Steinitzer* Géza bankigazgató, pénztárnok czimére Nagybecskerekre küldendők.

Halalos ütés. Még ez év nyarán történt, hogy Kraszkón Havjár Pál és András egy közfalat építettek a házukban és miután Pál biába kért vályoggal való hozzájárulást Andrástól, — egyszer szó nélkül összeszedett néhány darab vályogot s mikor egyért lehajlott, Havján András — ki ezt látva, dühös lett, egy karót felkapott, úgy végig vágott testvérén Palon, hogy ez összesett s azóta mindig betegeskedett. Mult pénteken az 58 éves, teljesen elgyengült ember meghalt s a bíróság ez ügyben a vizsgálatot megindította, 26-án a hullát felboncolták.

Rákóczy jelvények. A rimaszombati kaszinó által november hó 11-ikén rendezendő ünnepély alkalmából Rákóczy Ferenc email arczképevel ellátott jelvények november 3-ikától kezdve kaphatók Lévai Izsó könyvke reskedésében. A beszerzési áron felül eső felesleg a Kassán felállítandó Rákóczy szobor-alap javára fog fordíthatni.

Az Egyesült magyarhoni üvegyárak részvénytársaság 1902/1903. üzletévére 8120 kor. tiszta hasznót ért el. A mult évi nyereségáthozattal együtt a rendelkezésre álló nyereségösszeg 107,818 koronát tesz ki, amely a jövő év számlájára vitetik át. Feltűnő keveset fordít a társaság leírásokra. Tartalékja is az említett nyereségösszeggel együtt csak 131,995 koronát tesz ki. A mérleg vagyonrovatában az ujtantalvölgyi gyártelep 815,455 koronával szerepel.

Fejbeütötte a sorompó. Folyó hó 24-én, szombaton, Pokoragy felől egy kocsin a lyukovistyei erdőköből városunkba igyekezett Gibiszer Ferencz erdőfelügyelő a Weinstingel Jakab zalamegyei Baktáról való fakeskerkedő alkalmazottja. A dombrol lefelé jövet a kocsin nem tudta visszatartani a lovakat s a vasuti sorompó — melyet éppen lebecsátottak, fején ütötte Gibiszer, ki erős zuzódásokat szenvedett.

Építkezési munkálatok. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a magyar királyi államvasutak igazgatósága a Bányréve állomáson létesítendő új felvételi áruhely előállításához a szükséges munkák végrehajtása iránt pályázatot hirdet. Ajánlatok folyó évi november hó 10-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságánál nyújtandók be.

A garamvölgyi új vasutvonalat, mely Bikás vasgyártól Závadka, Polom, Helpa, Pohorella érintésével Vereskő végállomásig terjed s mintegy 39 kilométer hosszú, nemsokára teljesen befejezve adják át a forgalomnak. Úgy halljuk, hogy az új vonal megnyitását november hó végére tervezik.

Tüzek. Vasárnap reggel fél 4 óraker tűz ütött ki városunkban a Széplaky Lajos piaci lakásának padlásán. A kemény hibás építése folytán gyuladt ki a padlás egyik gerendája, melyet azonban gyorsan eloltottak. Zehery János folyó hó 21-én tűz ütött ki. Este hét óra felé gyuladt ki a falu végén egy szalmakazal, és csakhamar lángot kapott a szomszédos három kazal is. A tüzet sikerült lokalizálni, és részint az emberek gyors munkájának, részint a szélesendnek tulajdonítható, hogy a szomszédos csúrra a tűz nem terjedt át. A tüzet városunkból is lehetett látni, néjszakkéleti égboltt egész biborvörösrre festette.

Vasárnapi csendélet. A mult vasárnap — e hó 25-én — a Deák Ferencz utcában levő italmezőben iddoggáltak az ünnep tiszteletére az atyafiak. Többek közt ott volt ifj. Bálint István is Perjéséről, ki a minde-nessel összekülönbözött, s a szóváltás csakhamar tettelegességgé fajult. Bálint István az ólmosbottal hatalmas ütést kapott a koponyájára, melyre még több jókora ütleg

esett, úgy hogy az atyafi fejből patakzott a vér. — A rendőrség is beleavatkozott az ügybe, s a sérült orvosi ellátása után az eljárás megindult.

Állatbetegségek. A Földmiv. Értesítő kimutatása szerint f. hó 25-ikéig volt vármegyénkben: *veszett-ség*: Csetneken. — *Ragadós száj- és körömfájás*: Barkán, Berzete, Dénes, Dernő, Harskut, Krasznahorkahosszúret, Krasznahorkaváralja, Lucska, Rudua, Alsószuha és Rozsnyón. — *Rühkór*: Kuntapoleza. — *Sertésvész*: Helpa, Sumjacz, Telgárt, Hízsnóy, Koprás, Muisány, Murány-dichava, Ratkó, Derencsény, Détér, Feled, Serke, Söreg, Likér, Nagyszuha, Pongyelok, Rimabánya, Rimócza, Susány, Alsósajo, Nadabula, Oláhpaták, Szilicze, Jolsva és Rimaszombat.

A „Tompá”-szállodában

jó minőségű borok literenként 24—30 krajczárért kaphatók.

A Gömöri Takarékpénztár részvénytársaság
Rozsnyón.

Alaptőke 150000 korona

Takarékpénztárunk üzleti működését f. 1903. évi október hó 17-én Rozsnyón (a főpiacon a Nehrer-féle hazban) megkezdte. A nagyérdemű közönség szives figyelmét és joakarátat tisztelettel kikérjük új intézetünk számára.

Működési körünkbe — az alapszabályszerű czélok szemmel tartása mellett — következő üzletágak tartoznak:

1. Hitelnyújtás váltók vagy kötelezvények alapján.
2. Jelzalogkölcson és törlesztéses kölcson nyujtása.
3. Hazai és külföldi értékpapírok vétele, eladása vagy ilyenekre kölcson adása (lombardirozás.)
4. Pénzek, szelvények, arany, ezüst beváltása vagy zálogba vétele.
5. Idegen helyeken pénzek beszedése, átutalása.

6. **Takarékbetétek gyümölcsöztetése.** E betétek **könyvecskékre** és folyó számlára elfogadtatnak. Állando betétkamat fejében 4⁰/₁₀₀-ot fizetünk és **ezen-kívül** a betét utáni **adó** viseljük.
7. Minden üzletág művelése, a mely a modern takaréktézetek által a hiteliszolgalat terén gyakorolhatni szokott.

Főtörekvésünk arra irányul, hogy a hitel által új keresetforrásokat nyissunk és ezen az uton az általános jólét emelésére alapot teremtsünk.
Rozsnyón, 1903. október hó 17-én.

Tisztelettel:

a Gömöri Takarékpénztár r.-társaság
igazgatósága.

Felhívás.

Tisztelettel felhívjuk részvényeseink, hogy részvényeiknek folyó évi október 15-ig esedékes 20⁰/₁₀₀-át rögtön, 20⁰/₁₀₀-át november 15-ig és 30⁰/₁₀₀-át december 15-ig pénztárunkba **Rozsnyón**, Fő-tér **Nehrer-ház** be-fizetni sziveskedjenek.

A november és decemberi részletekre határidőn túl történő fizetés esetén az alapszabályok értelmében 5⁰/₁₀₀ késedelmi kamat számíttatik.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

531/3.—903. sz. — Alólírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 3886. számú végzése következtében **Dr. Cziner Miksa** ügyvéd által képviselt **Gömörmegeyi takarékpénztár és hitelbank** javára **Zehery László és társai** ellen 1000 korona összeg erejéig 1903. évi július hó 22 ik napján foganatosított biztosítási végrehajtás utján felülfoglalt és 2712 koronára becsült ingóságok, ugymint tehének, lovak, kocsik, gazdasági felszerelések és házi butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírószág 1903. V. 531/3. számú végzése folytán 1000 korona tökekövetelés, ennek 1903. évi június hó 15-ik napjától számított 6⁰/₁₀₀ kamatai és eddig összesen 139 kor. 72 fillérben már megállapított költségek erejéig Rimaszombtatban adósk lakásán leendő eszközölésére 1903. évi október hó 30-ik napjának délelőtt 9 órájára határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megiegyezéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszombat, 1903. október hó 10-én.

Sánta Antal, bir. kiküldött.

Bérbeadó.

Nógrádmegyében: **Fülek-Kelecsényben** az országot mentén lévő **Gaszner Gidáné** tulajdonát képező kényelmes lakóház, nagy, kitűnő talaj, részint termő nemes gyümölcsfákkal beültetett kerttel s más szükséges mellékhelyiségekkel, istálló stb., azonnal is több évre előnyös feltételek mellett bérbeadó. — Ertekezhetni személyesen vagy levélileg tulajdonosnővel: **Losonczen, Erzsébet utoza 312 sz. alatt.**

Pályázat.

A „Putnoki Takarékpénztár“-nál halmozás folytán megüresedett

könyvelői

állásra pályázat hirdettetik.

Pályázhatnak: felső keresk. iskolát végzett, a könyvvitelben és mérleg készítésben teljesen jártas, pénzügyi gyakorlati bíró, önálló működésre képes egyének, az ezekre vonatkozó minősítési bizonyítványok mellett, a keresztlevelel felmutatása is kívántatik.

Hivatalba lépés ideje: folyó évi december hó 1-seje, véglegesítés csak 14 havi próbaidő sikeres eltöltése után ígértetik.

Fizetés: 2000 korona (öt évenkénti 200 kor. emelkedéssel), 200 korona lakbér, 150 korona körüli jutalék.

Pályázatok alantírott igazgatósághoz, folyó évi november hó 8-áig nyújtandók be.

Putnok, — Gömörmegye — 1903. október 20.

**Putnoki takarékpénztár
igazgatósága.**

1—2

Hirdetmény.

7446—1903. tkv. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy **Dr. Molnár Ferencné** szül. **Szabó Irén** önkéntes árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi LX. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő, Rimaszombat városában fekvő, s a rimaszombati 50. sztkjvben 2754, 2755, 2756. hrsz. alatt foglalt szántóföld és rétből-Dr. Molnár Ferencné szül. Szabó Irént $\frac{1}{4}$ részben megillető jutaléokra 1478 korona;

ugyanazon tkjvben 2779. hrsz. alatt foglalt rétből a fent nevezettet $\frac{1}{4}$ részben megillető jutaléokra 501 korona;

a rimaszombati 823. sztkjvben 2751., 2752., 2753. hrsz. alatt foglalt szántóföld és rétből a fent nevezettet $\frac{1}{4}$ részben megillető jutaléokra 746 korona; és

ugyanazon tkjvben 2778. hrsz. alatt foglalt rétből a fentnevezettet $\frac{1}{4}$ részben megillető jutaléokra 306 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul 1903. november hó 18. napjának délelőtti 10 óráját ezen kir. törvényszék mint telekkönyvi hatósághoz tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becseron alól is elfognak adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 147 kor. 80 fill., 50 kor. 10 fill., 74 korona 60 fill., 30 korona 60 fillér készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében bánatpénzenek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1903. évi október hó 15-ik napján.

Velez Ferencz, kir. törvszéki bíró.

HOLLOSY JÓZSEF

első és legrégibb • • • • •
• • • • • temetkező-vállalata

RIMASZOMBATBAN.

Érc- és fakoporsók gyári bizományi raktára.

Butorkereskedés, asztalos műhely.

Losonci-utca 21. és Kossuth Lajos-u. 19. sz. saját házában.

Alapított 1864.

Alapított 1864.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség tudomására, hogy az 1864. évtől fennálló temetkező-vállalatomban ez idő szerint az ország legelső gyárainak érc- és fakoporsó készítményeit birom raktáron bizományba.

Halalozások alkalmával a szomorított felek raktáramban a szükséges összes kellekeket, különféle minőségben és választékban — mérekeiktől aron — fellelhetik; van raktáron mindenféle alakú és nagyságú, diszes és egyszerű érc- és fakoporsó, szemfedő, lepedő, fejpárna és fejdísz, harisnya és cipő, gyertya a ravatal körül és az egyházi személyek részére, sirkoszorú, koszorúszalag különféle szélesség és színben, mű- és díszvirág a koporsó és halottas szoba díszítéséhez stb. stb.

Tartok halottas kocsikat egyenruhás szolgáló személyekkel.

Továbbá ajánlok halotthémi jelentős kieszközölésére, sírhely kiásatására, barangoztatásra, halottas szobának és környékének feketével való bevonására és díszítésére, gyászjelentések készítése és szétküldésére, az egyházi személyeknek a végtisztesség megadására való felkeresésére stb.

Butorokból nagy raktárt tartok folyton, itt a leg-egyszerűbből a legdivatosabb tárgyak is feltalálhatók és minden jutányos áron; igen alkalmas vásárlás menasszonyi berendezkedésre.

Épületi asztalos munkák bármilyen kivitelben, a legjobb anyagból műhelyemben szintén készül.

Szolgáltatásomat és raktáram nagy választékát a n. é. közönség jóakarataiba ajánlom, vagyok

kiváló tisztelettel

HOLLOSY JÓZSEF,

temetésrendező, butor- és épületasztalos.

11—*

Sirkoszorúk művirágból.

Mint minden évben úgy az idén is, kik halottak napjára nálam koszorút óhajtának vásárolni, kedvezményes árban szolgálom ki.

Rimaszombat, 1903. évi október hó.

Tisztelettel

SOÓS GYULA,

Alkalmi árak:

A koszorú átmérője	54 emt., szám	00 doboz nélkül	ár	1 korona	— fillér.
"	60	"	0	1	20
"	70	"	1	1	30
"	75	"	2	2	—
"	80	"	3	2	60
"	86	"	4 dobozzal együtt	3	20
"	95	"	5	4	—
"	100	"	6	5	20
"	105	"	7	6	—
"	110	"	8	7	60
"	115	"	9	9	—
"	125	"	10	10	—
"	130	"	12	13	—
"	135	"	14	16	—
"	140	"	16	18	—
"	145	"	18	20	—
"	155	"	20	22	—
"	165	"	22	24 korona	— fillér.

7 korona 60 fillértől kezdve a koszorúkat vidékre bárhová bérmentve szállítom. Vidéki levélbeni megrendelésnél a koszorú számának megjelölésén kívül még megjegyzendő, hogy az alaplevél mily színű legyen: zöld, szürke vagy fekete, azonkívül megemlítendő, hogy élénk közep vagy sötét kidolgozásu legyen, esetleg említsébe hozható az is, hogy mily virággal legyen kidolgozva.

Megjegyezni kívánom még, hogy a jelen idenyre raktáromat száritott virágkoszorúkkal is kiegészítettem, melyek 6., 7., 8., 9., 10 számokban kaphatók, a következő színekben u. m.: fehér, rózsaszín, bordó, fekete.

Hirdetmény.

413—1903. tkvi szám. — A tornallyai kir. járás-bírószék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Dr. Dienes Gyula** putnoki lakos ügyvéd által képviselt **Maoszkó Ignác**z érdektársai végrehajtatóknak **Szabó András** végrehajtást szenvedő elleni 76 kor., 30 kor., 172 kor., 110 kor., 140 kor., 30 kor., 32 kor., 192 kor., 64 fill., 2000 kor. és 48 kor. tőkekövetelések és járulékal iránti végrehajtási ügyében a lénártfalai 125 sz. tkjvben A 1 sor. 46/b. hrsz. alatt felvett s Szabó András nevében álló 46/b. sz. ház, udvar és kertre az árverést 854 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1903. évi november hó 20-ik napján délelőtti 10 órakor Lénártfala községhez tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becseronának 10% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez juttatni.

Kir. bírószék mint tkvi hatóság Tornallyán, 1903. évi szeptember 26-án. **Basilidesz**, kir. bíró.

Hirdetmény.

6237. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **Bodor Dúduk Sámuel** végrehajtatónak **Mester Mihály és tarsai** ellen végrehajtást szenvedő elleni 349 korona 25 fillér s járulékal iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi LX. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő, Osgyán községben fekvő s az osgyáni 110. számú telekjegyzőkönyv 130 hrzi számú beltelekből és azon épült

114. szám alatti házból a B. 37 sorszám alatti Mester Mihály és Mester Jánost $\frac{2}{14}$ -ed részben megillető jutaléokra 773 korona;

az osgyáni 257 számú telekjegyzőkönyv 109. hrzi számú beltelekből és azon épült 92. szám alatti házból a B. 8. sorszám alatti kiskoru Dorók Andrást $\frac{1}{24}$ -ed részben megillető jutaléokra 94 korona;

az osgyáni 224. számú telekjegyzőkönyv 107. hrzi számú beltelekből és azon épült 91. szám alatti házból a B. 5. sorszám alatti Mojzes Istvánt $\frac{1}{4}$ -ed részben megillető jutaléokra 346 korona;

az osgyáni 116. számú telekjegyzőkönyv 135. hrzi számú beltelekből és azon épült 120. szám alatti házból a B. 5. 10. sorszám alatt Végh Gabaj Istvánt $\frac{1}{5}$ -öd részben megillető jutaléokra 353 korona;

az osgyáni 54. sz. telekjegyzőkönyv 69. hrzi sz. beltelekből és azon épült 7. szám alatti házból a B. 4. sorszám alatti Telek Jánost $\frac{1}{8}$ -ad részben megillető jutaléokra 95 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul 1903. év nov. 10-ik napjának d. e. 10 óráját Osgyán községébe, a községi bíró házához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becseron alól is el fognak adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 77 kor. 30 fill., 9 kor. 40 fill., 34 kor. 60 fill., 35 kor. 20 fill. és 9 kor. 50 fill. készpénzben vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42-ik §-ban jelzett és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügym. rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. évi 60 t.-cz. 170 § a értelmében bánatpénzenek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1903. június hó 9-ik napján.

Velez, kir. tszéki albiró

1 doboz elefánt-csont levélpapír

(50 darab levélpapír, 50 darab boriték)

1 korona.

1 doboz elefánt-csont levélpapír

(100 darab levélpapír, 100 darab boriték)

1 korona 70 fillér.

Kapható:

RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedésében Rimaszombat, Deák F.-u.